

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1162/2569

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 150, ป.พ.พ. มาตรา 850, ป.พ.พ. มาตรา 852

ย่อ / หลักกฎหมาย

ค่าชดเชยและค่าจ้างสำหรับวันหยุดพักผ่อนประจำปีเป็นเงินที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ซึ่งเป็นกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน นายจ้างกับลูกจ้างจะตกลงกันล่วงหน้ายกเว้นไม่ให้ลูกจ้างได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายดังกล่าวไม่ได้ หากตกลงกัน ข้อตกลงดังกล่าวย่อมตกเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา 150 อย่างไรก็ตาม ข้อเท็จจริงในคดีนี้ ได้ความว่า จำเลยเลิกจ้างโจทก์เนื่องจากโจทก์เกษียณอายุเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2563 นิติสัมพันธ์ความเป็นนายจ้างและลูกจ้างตามสัญญาจ้างแรงงานย่อมสิ้นสุดลงในวันดังกล่าว และก่อให้เกิดหนี้ที่จำเลยจะต้องชดใช้เงินตามสัญญาจ้างแรงงานและกฎหมายคุ้มครองแรงงานแก่โจทก์ ซึ่งในการตกลงกันระหว่างโจทก์กับจำเลยตามเอกสารการรับเงินเอกสารหมายเลข 3 จำเลยตกลงจ่ายเงินจากการทำงานที่ประเทศอินโดนีเซียหลังหักภาษีให้โจทก์ 75,574 ดอลลาร์สหรัฐ ท้ายเอกสารมีข้อความว่า "ข้าพเจ้าได้รับเงินเต็มจำนวนและเงินจำนวนสุดท้ายตามที่มิสิทธิได้รับ ข้าพเจ้าจะไม่เรียกร้องเงินใด ๆ จากการทำงานของข้าพเจ้าจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2559 ในอนาคตจากบริษัท พ.น. อีก" และตามเอกสารการรับเงินเอกสารหมายเลข 4 จำเลยตกลงจ่ายเงินจากการทำงานในประเทศไทยหลังหักภาษีให้โจทก์ 1,274,488 บาท ท้ายเอกสารมีข้อความว่า "ในการเกษียณอายุของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้รับเงินเต็มจำนวนและเงินจำนวนสุดท้ายตามที่ข้าพเจ้ามีสิทธิได้รับ ข้าพเจ้าจะไม่เรียกร้องเงินใด ๆ จากการทำงานของข้าพเจ้าจนถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2563 อีกในอนาคต" การตกลงดังกล่าวจึงเป็นการตกลงระงับข้อพิพาทอันใดอันหนึ่งซึ่งมีอยู่ให้เสร็จสิ้นไป ด้วยต่างยอมผ่อนผันให้แก่กัน มีลักษณะเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความตาม ป.พ.พ. มาตรา 850 โจทก์ทำงานในตำแหน่งประธานบริษัท ซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุดของจำเลย ได้รับค่าจ้างอัตราสุดท้ายเดือนละ 12,856 ดอลลาร์สหรัฐ ทำงานกับจำเลยและบริษัทในเครือบริษัท ด.มานานกว่า 20 ปี ขณะที่โจทก์ลงลายมือชื่อในเอกสารทั้งสองฉบับดังกล่าว โจทก์ทราบดีอยู่แล้วว่าเป็นวันที่โจทก์ทำงานให้แก่จำเลยเป็นวันสุดท้าย โจทก์จึงมีอำนาจในการตัดสินใจได้โดยอิสระ ไม่อยู่ในภาวะที่ต้องเกรงกลัวจำเลยซึ่งเป็นนายจ้างอีกต่อไป เมื่อโจทก์ทราบถึงจำนวนเงินที่ตนมีสิทธิได้รับจากการเกษียณอายุแล้วตกลงรับเงินไปจากจำเลยกับแสดงเจตนาไม่ติดใจเรียกร้องเงินใด ๆ เกี่ยวกับการทำงานจากจำเลยอีก สัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวย่อมมีผลใช้บังคับระหว่างโจทก์กับจำเลยได้ ข้อตกลงที่โจทก์ยอมรับจึงไม่ขัดต่อกฎหมายคุ้มครองแรงงาน โจทก์จึงต้องผูกพันตามข้อตกลง และโดยผลของสัญญาประนีประนอมยอมความ ย่อมทำให้สิทธิเรียกร้องในเงินใด ๆ เกี่ยวกับการทำงานตามสัญญาจ้างแรงงานซึ่งโจทก์ยอมสละแล้วนั้นระงับสิ้นไปตาม ป.พ.พ. มาตรา 852 ดังนั้น โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าชดเชยและค่าจ้างสำหรับวันหยุดพักผ่อนประจำปีจากจำเลยได้อีก

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยจ่ายเงินโบนัส 3,847,439.76 บาท ค่าชดเชย 6,205,548 บาท ค่าภาษีเงินได้ที่จำเลยหักไว้ 1,140,677.24 บาท ค่าจ้างสำหรับวันหยุดพักผ่อนประจำปีสะสม

1,087,711.40 บาท และค่าทำงานในวันหยุดพักผ่อนประจำปี 620,554.80 บาท พร้อมดอกเบี้ย
อัตราร้อยละ 15 ต่อปี ของต้นเงินแต่ละจำนวนนับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ
ค่าตอบแทนพิเศษ 9,269,594.80 บาท และค่าเสียหาย 5,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย
อัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินแต่ละจำนวนนับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ
และค่าภาษีเงินได้ 9,510,034.10 บาท พร้อมภาษีเงินได้ที่เกิดขึ้นในอนาคตตามคำพิพากษา จำเลย
ให้การและแก้ไขคำให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลแรงงานภาค 1 พิพากษายกฟ้อง โจทก์และจำเลย
อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษแผนกคดีแรงงานพิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยจ่ายค่าชดเชย
6,170,832 บาท และค่าจ้างสำหรับวันหยุดพักผ่อนประจำปี 1,087,711.40 บาท พร้อมดอกเบี้ย
อัตราร้อยละ 15 ต่อปี นับถัดจากวันฟ้อง (วันที่ 8 ตุลาคม 2563) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่
โจทก์ นอกจากนี้ที่แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาศาลแรงงานภาค 1 จำเลยฎีกาโดยได้รับอนุญาตจาก
ศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีแรงงานวินิจฉัยว่า ศาลแรงงานภาค 1 พังข้อเท็จจริงว่า จำเลยเป็น
นิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด จำเลยเป็นบริษัทในเครือบริษัท ด. รวมทั้งบริษัทที่จดทะเบียน ณ
ประเทศอินโดนีเซีย คือ บริษัท พ.อ. บริษัท พ.น. และบริษัท พ.ช.บริษัทที่จดทะเบียน ณ ประเทศ
อินเดีย คือ บริษัท ส. เมื่อปี 2539 โจทก์ทำงานให้แก่บริษัท ส. ในตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายผลิต วันที่
28 ตุลาคม 2543 ถึงปี 2548 โจทก์ทำงานให้แก่บริษัท พ.อ. ปี 2549 ถึงปี 2553 โจทก์ทำงานให้แก่
บริษัท พ.ช. ปี 2554 ถึงปี 2557 โจทก์ทำงานให้แก่บริษัท พ.น. วันที่ 1 มกราคม 2560 โจทก์ทำงาน
ให้แก่จำเลยในตำแหน่งประธานร่วม ต่อมาวันที่ 7 มกราคม 2561 โจทก์ได้รับเลื่อนตำแหน่งเป็น
ประธานบริษัท และวันที่ 31 สิงหาคม 2563 โจทก์เกษียณอายุ เอกสารการรับเงินตามเอกสาร
หมาย ล.3 และ ล.4 มีข้อความแปลเป็นภาษาไทยว่า "ข้าพเจ้าได้รับเงินเต็มจำนวนและเงินจำนวน
สุดท้ายตามที่ข้าพเจ้ามีสิทธิได้รับ ข้าพเจ้าจะไม่เรียกร้องเงินใด ๆ จากการทำงานของข้าพเจ้าจนถึง
วันที่ 31 ธันวาคม 2559 อีกในอนาคต" และ "ในการเกษียณอายุของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้รับเงินเต็ม
จำนวนและเงินจำนวนสุดท้ายตามที่ข้าพเจ้ามีสิทธิได้รับ ข้าพเจ้าจะไม่เรียกร้องเงินใด ๆ จาก
การทำงานของข้าพเจ้าจนถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2563 อีกในอนาคต" คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามที่
ศาลฎีกาอนุญาตให้จำเลยฎีกาว่า เอกสารการรับเงินเอกสารหมาย ล.3 และ ล.4 เป็นสัญญา
ประนีประนอมยอมความหรือไม่ และโจทก์มีสิทธิเรียกร้องค่าชดเชยและค่าจ้างสำหรับวันหยุด
พักผ่อนประจำปีจากจำเลยหรือไม่ โดยจำเลยฎีกาท่านองว่า การที่ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ
วินิจฉัยว่าเอกสารการรับเงินเอกสารหมาย ล.3 และ ล.4 เป็นสัญญาประนีประนอมยอมความเป็น
การวินิจฉัยที่ถูกต้องแล้ว แต่การวินิจฉัยว่าการสละสิทธิเรียกร้องของโจทก์ในส่วน of ค่าชดเชย
และค่าจ้างสำหรับวันหยุดพักผ่อนประจำปีเป็นโมฆะนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากกฎหมาย
บัญญัติให้ผลของการทำสัญญาประนีประนอมยอมความยอมทำให้การเรียกร้องซึ่งแต่ละฝ่ายได้
ยอมสละนั้นระงับสิ้นไป จึงต้องรวมถึงการสละสิทธิเรียกร้องเงินต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในกฎหมาย
คุ้มครองแรงงานด้วย โจทก์ทราบดีถึงเนื้อหาของการทำข้อตกลงและยินยอมทำข้อตกลงที่แตกต่าง
ไปจากกฎหมายคุ้มครองแรงงานโดยสมัครใจ ข้อตกลงดังกล่าวยอมผูกพันโจทก์ซึ่งเป็นไปตามหลัก
เสรีภาพในการทำสัญญาและหลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนานั้น เห็นว่า ค่าชดเชยและ
ค่าจ้างสำหรับวันหยุดพักผ่อนประจำปีเป็นเงินที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.
2541 ซึ่งเป็นกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน นายจ้างกับลูกจ้างจะตกลงกัน
ล่วงหน้ายกเว้นไม่ให้ลูกจ้างได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายดังกล่าวไม่ได้ หากตกลงกันข้อตกลง
ดังกล่าวยอมตกเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 150 อย่างไรก็ดีตาม

ข้อเท็จจริงในคดีนี้ได้ความว่า จำเลยเลิกจ้างโจทก์เนื่องจากโจทก์เกษียณอายุเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2563 นิติสัมพันธ์ความเป็นนายจ้างและลูกจ้างตามสัญญาจ้างแรงงานย่อมสิ้นสุดลงในวันดังกล่าว และก่อให้เกิดหนี้ที่จำเลยจะต้องชดใช้เงินตามสัญญาจ้างแรงงานและกฎหมายคุ้มครองแรงงานแก่โจทก์ ซึ่งในการตกลงกันระหว่างโจทก์กับจำเลยตามเอกสารการรับเงินเอกสารหมายเลข 3 จำเลยตกลงจ่ายเงินจากการทำงานที่ประเทศอินโดนีเซียหลังหักภาษีให้โจทก์ 75,574 ดอลลาร์สหรัฐ ท้ายเอกสารมีข้อความว่า "ข้าพเจ้าได้รับเงินเต็มจำนวนและเงินจำนวนสุดท้ายตามที่มิสิทธิได้รับ ข้าพเจ้าจะไม่เรียกร้องเงินใด ๆ จากการดำเนินงานของข้าพเจ้าจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2559 ในอนาคตจากบริษัท พ.น. อี" และตามเอกสารการรับเงินเอกสารหมายเลข 4 จำเลยตกลงจ่ายเงินจากการทำงานในประเทศไทยหลังหักภาษีให้โจทก์ 1,274,488 บาท ท้ายเอกสารมีข้อความว่า "ในการเกษียณอายุของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้รับเงินเต็มจำนวนและเงินจำนวนสุดท้ายตามที่ข้าพเจ้ามีสิทธิได้รับ ข้าพเจ้าจะไม่เรียกร้องเงินใด ๆ จากการดำเนินงานของข้าพเจ้าจนถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2563 อีกในอนาคต" การตกลงดังกล่าวจึงเป็นการตกลงระงับข้อพิพาทอันใดอันหนึ่งซึ่งมีอยู่ให้เสร็จสิ้นไป ด้วยต่างยอมผ่อนผันให้แก่กัน มีลักษณะเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 850 โจทก์ทำงานในตำแหน่งประธานบริษัท ซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุดของจำเลย ได้รับค่าจ้างอัตราสุดท้ายเดือนละ 12,856 ดอลลาร์สหรัฐ ทำงานกับจำเลยและบริษัทในเครือบริษัท ด. มานานกว่า 20 ปี ขณะที่โจทก์ลงลายมือชื่อในเอกสารทั้งสองฉบับดังกล่าว โจทก์ทราบดีอยู่แล้วว่าเป็นวันที่โจทก์ทำงานให้แก่จำเลยเป็นวันสุดท้าย โจทก์จึงมีอำนาจในการตัดสินใจได้โดยอิสระ ไม่อยู่ในภาวะที่ต้องเกรงกลัวจำเลยซึ่งเป็นนายจ้างอีกต่อไป เมื่อโจทก์ทราบถึงจำนวนเงินที่ตนมีสิทธิได้รับจากการเกษียณอายุแล้วตกลงรับเงินไปจากจำเลยกับแสดงเจตนาไม่คิดเรียกร้องเงินใด ๆ เกี่ยวกับการทำงานจากจำเลยอีก สัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวย่อมมีผลใช้บังคับระหว่างโจทก์กับจำเลยได้ ข้อตกลงที่โจทก์ยอมรับจึงไม่ขัดต่อกฎหมายคุ้มครองแรงงาน โจทก์จึงต้องผูกพันตามข้อตกลง และโดยผลของสัญญาประนีประนอมยอมความ ย่อมทำให้สิทธิเรียกร้องในเงินใด ๆ เกี่ยวกับการทำงานตามสัญญาจ้างแรงงานซึ่งโจทก์ยอมสละแล้วนั้นระงับสิ้นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 852 ดังนั้น โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าชดเชยและค่าจ้างสำหรับวันหยุดพักผ่อนประจำปีจากจำเลยได้อีก ที่ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่า ข้อตกลงสละสิทธิเรียกร้องในส่วน of ค่าชดเชยและค่าจ้างสำหรับวันหยุดพักผ่อนประจำปีเป็นโมฆะ และพิพากษาให้จำเลยจ่ายเงินดังกล่าวมานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยฟังขึ้น พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกฟ้องโจทก์ในส่วน of ค่าชดเชยและค่าจ้างสำหรับวันหยุดพักผ่อนประจำปี นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ.

องค์คณะ

เริงศักดิ์ วิริยะชัยวงศ์ · ปญญา สุตรสุวรรณ · จงศักดิ์ ผดุงทรัพย์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1162/2569>